

علل تأخیر رشد شیرخواران

دو علت عمده تأخیر رشد شیرخواران :

■ عفونت

■ تغذیه ناکافی

تأثیر عفونتها بر وضع تغذیه شیرخوار

■ عفونتها از طریق مکانیسم های زیر بر روی وضع تغذیه شیرخواران اثر سوء دارند :

۱- کاهش مقدار دریافت مواد غذایی و آب به علت بی اشتهایی و یا سایر دلایلی که باعث امتناع شیرخوار از خوردن غذا می شوند

۲- کاهش جذب و استفاده از غذای هضم شده

۳- افزایش از دست دادن آب و مواد غذایی

۴- افزایش نیازهای متابولیکی و لذا افزایش نیازهای تغذیه ای

۵- تغییر در راههای متابولیسمی

۶- کاهش عمومی مقدار غذا یا خودداری کامل از دادن غذا

بی اشتهایی

مطالعات نشان داد :

- زمانی که به حیوانات آندوتوکسین تزریق می کنند دچار تب و کاهش قابل ملاحظه ای در خوردن غذا می شوند، حتی زمانی که تب آنها به کمک داروهای تب بر کنترل گردید، باز هم دچار کاهش اشتها می شوند

مطالعات نشان داد :

- که بی‌اشتهایی مسأله‌ای مجزا و مستقل از تب بوده و جزئی از مکانیسم واکنشی بدن در مقابل میکروارگانیزی است که باعث ایجاد عفونت شده است

- در مطالعه ای که به منظور تعیین مقدار کاهش دریافت مواد غذایی به همراه بیماریهای عفونی بر روی شیرخواران انجام گرفته است نشان داد که :
 - ❖ به طور متوسط میزان دریافت انرژی و پروتئین حدود ۲۰٪ کاهش می یابد
 - ❖ در شیرخواران مبتلا به اسهال میزان دریافت مواد غذایی به اندازه ۴۰٪ کاهش می یابد
 - ❖ کاهش مقدار دریافت مواد غذایی در شیرخواران در طی عفونت بیشتر به دلیل امتناع خود شیرخوار به علت بیماری است

استفراغ

- دلیل دیگری برای کاهش میزان دریافت مواد غذایی می باشد که در اغلب شیرخواران به دنبال عفونتها دیده می شود

دز هیدراتاسیون

- که در طی یک اسهال شدید بوجود می آید باعث خشکی مخاط دهان می شود. عفونت مونیلیایی مخاط دهان و عفونت ناحیه زبان و لبها در کاهش دریافت مواد غذایی و بی اشتھایی نقش بسزایی دارد

نکته

- در شیرخوارانی که بیشترین انرژی مورد نیاز خود را از شیر مادر تأمین می کنند، عفونتها تأثیر کمتری بر وضعیت سلامت تغذیه ای شیرخوار دارند

اختلال در جذب غذا و از دست دادن آن

■ به دلیل :

۱- تخریب سلولهای مخاط روده که باعث کاهش جذب و کاهش آنزیمهای جذب می شود

۲- پاسخ ترشحي مخاط روده که به وسیله توکسین باکتریها تحریک می گردد

۳- اختلال در جذب مواد غذایی و از دست دادن آن ناشی از عفونت به دلیل افزایش سرعت عبور مواد از دستگاه گوارش، اشکال در آنزیمهای مسؤول حمل و نقل مواد و تغییر مورفولوژیک مخاط روده در طی اسهال

۴- افزایش نفوذپذیری مخاط روده و لذا نشت مواد غذایی و مغذی به فضای بینابینی سلولهای روده ای (حضور انگلها، بیماریها مثل سرخک)

افزایش نیازهای متابولیک

■ دلایل افزایش نیازهای متابولیک به دلیل عفونت :

۱- نیاز به انرژی بیشتر در هنگام تب

۲- آنابولیسم بیشتر برای سنتز بافتها و مواد دفاعی مانند
لنفوسیت ها و ایمنوگلوبولینها

۳- کاتابولیسم بیشتر در نتیجه تخریب بافتی در طول
مرحله حاد عفونت

۴- نیازهای غذایی بیشتر برای دوباره سازی بافت در طی
دوران نقاهت

عفونتهای شایع که منجر به رشد کم یا تأخیر رشد در شیرخواران می گردند

■ شامل :

- ۱- عفونتهای اسهالی : در کودکانی که با شیر مادر تغذیه می کنند کمتر دیده می شود
- ۲- عفونتهای تنفسی : مطالعات در گواتمالا و گامبیا نشان می دهند ارتباط نزدیکی بین عفونتهای تنفسی و تأخیر رشد وجود دارد (بی اشتهایی، تب، درد و استفراغ)
- ۳- انگلهای روده ای : رابطه بسیار نزدیکی بین انگلهای روده ای و ایجاد سوء تغذیه و تأخیر رشد در شیرخواران وجود دارد
- ۴- نقص ایمنی انسان (AIDS) : از دست دادن وزن، رشد غیرطبیعی و کند، اسهال مزمن و تب طولانی از علائم اصلی نوزادان و شیرخواران مبتلا به AIDS است

تغذیه ناکافی

■ تأخیر یا کمی رشد ناشی از عدم توانایی
بدن برای کسب کالری لازم و یا مصرف آن
برای رشد می باشد

دلایل

- ۱- تأخیر رشد با منشاء ارگانیک
- ۲- تأخیر رشد با منشاء غیر ارگانیک
- ۳- تأخیر رشد با علل نامشخص

تأخیر رشد با منشاء ارگانیک

عیوب مادرزادی، نارسایی مزمن کلیه،
ریفلاکس معده، سندرمهای سوء جذب،
اختلال فعالیت غدد درون ریز،
فیروکیستیک و AIDS

تأخیر رشد با منشاء
غیر ارگانیک

عوامل روانی - اجتماعی مثل کمبود
آگاهی والدین در مورد تغذیه، کمبود
مراقبت مادری، اختلال در وابستگی
مادر - کودک، عدم توانایی کودک
در جدایی از والدین منجر به امتناع از
خوردن غذا جهت حفظ رشد می شود

تأخیر رشد با علل نامشخص

۱- فقر

■ عدم تهیه مواد غذایی کافی

■ تهیه شیر رقیق

■ نبودن فرد متخصص در دسترس از نظر

دریافت اطلاعات

۲- اعتقادات بهداشتی

- هوسهای غذایی
- نگرانی زیاد در مورد پیشگیری از وضعیتهایی مثل چاقی یا افزایش کلسترول خون

۳- اطلاعات نامناسب تغذیه ای

- عدم آگاهی از نظر انتخاب غذا
- والدین با اختلال شناختی
- والدین نوجوان و یا والدین از خانواده های آشفته و نابسامان

۴- استرس‌های خانوادگی

■ درگیری طاقت فرسا با کودک دیگر به

دلیل بیماری مزمن

■ استرس‌های مالی، زناشویی، مسؤولیت‌های

شغلی، تک‌والدی، افسردگی، سوء مصرف

مواد، اندوه حاد

۵- محدودیت تغذیه

- درمان غیر خوراکی در بدو تولد مثل زودرسی شدید، لب شکری و شکاف کام و سایر ناهنجاریهای گوارشی و ...

۶- کمبود شیر مادر

- خستگی
- بیماری
- ریزش ضعیف شیر
- جراحی پستان
- فقدان اعتماد والدینی یا حمایت والدینی